

האזנה השבועי

שיעורו השבועי
של מרן ראש הישיבה המקובל הצדיק
רבנו בניהו יששכר שמואלי שליט"א

גליון מס' 28
פרשת שלח התשפ"ד

הכל ביד הלשון

מעשה מרים הנביאה • למה ביקשו לשלוח מרגלים? התירוצים של המרגלים - והסיבה האמיתית • "ארץ אוכלת יושביה" • תהליך פטירת מתי המדבר • "לשון של עגל" • במחיצת תלמיד החפץ חיים • לא לדבר! הרב שגמר את האוכל • חמור עם כתר זהב • ביכורי ענבים • המשפחה מהולנד שניצלה ממוות בטוח • פה תחת פה •

כשחנו בחצרות, ורק אחר כך כשהיו פארן היה הענין של המרגלים, אבל בכל זאת התורה הקדימה את פרשת שלח לך, כדי לסמוך אותה למעשה של מרים הנביאה, לומר לנו, שאלה המרגלים ראו את מרים הנביאה שנענשה ולא למדו מוסר, והלכו ודיברו לשון הרע על ארץ ישראל, ארץ אוכלת יושביה היא, וכל העם אשר ראינו בתוכה אנשי מידות.

מלבד זה, יש בפרשה עוד הרבה דברים: מעלת ארץ ישראל, הפרשת חלה, ציצית, שמירת העיניים - "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". אבל היום, כדרכנו בפרשה זו, נדבר בענין לשון הרע, כי "כל עמל אדם - לפיהו". שהעיקר הגדול הוא: "שומר פיו ולשונו, שומר מצרות נפשו", צרות נפשו - צרעת נפשו. ואמנם היום אין צרעת למדברי לשון הרע, אבל יש צרעת בנשמה, חולים בנשמה.

איך אפשר להבין אותם?

פרשת המרגלים התחילה כאשר כולם התאספו אצל משה ורצו לשלוח מרגלים. באותה שעה אמר הקב"ה למשה: איך אפשר להבין אותם? הרי הם ראו את כל האותות והמופתים שעשיתי להם, עשר מכות במצרים, והוצאתי אותם ממצרים, קרעתי להם את היים, נתתי להם את התורה, ומעמד הר סיני שפתחתי להם רקיעים העליונים למעלה ושבעה ארצות למטה, הורדתי להם מן - לחם מן השמיים, הבאתי להם בארה של מרים, ושליח, וענני כבוד מגהצים להם את הבגדים, וכי יש ניסים כאלה? איזה דברים טובים עשיתי להם. ועכשיו אני נותן להם מתנה - ארץ ישראל - "ארץ אשר עיני ה' אלהיך בה, מראשית השנה ועד אחרית השנה", אווירה מחכים, יש בה כל טוב שבעולם. וכי אני אומר להם תשלמו כסף? לא! הכל מתנות, חנים אין כסף...

באה להוכיח ולהדריך בדרכי ה'

זכינו לשבת קודש "בהעלותך את הנרות", וסיום פרשת בהעלותך עוסק במרים הנביאה שדיברה במשה ונענשה. כתוב בסדר עולם (פ"ח) שזה היה ביום כ"א סיון שנת ב' אלפים תמ"ט לבריאת העולם.

באותו היום מרים ואהרן דברו על משה רבנו, על כך שנהג בפרישות - "אודות האישה הכושית אשר לקח" - שפרש ממנה. ומרים ואהרן טענו שהם גם נביאים, והם לא היו סתם נביאים, אלא במדרגת נבואה גבוהה, והגיעו למעלות גבוהות, ולכן הם לא הבינו למה משה רבנו עשה כך.

אבל הם לא ידעו שנבואת משה רבנו היא במדרגת "פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות, תמונת ה' יביט". משה רבנו זה דבר שאין כמותו, לכן, מייד הקב"ה אמר להם בהפתעה לצאת, כי רוצה לדבר איתם, [כדי שיבינו שככה משה רבנו צריך להיות מוכן כל הזמן לדבר עם השכינה].

ואפילו שמרים לא התכוונה לדבר בגנותו חלילה, אלא רק להוכיח את משה ולהדריך אותו בדרכי ה', למרות זאת, נענשה בצרעת שזה עונש מדברי לשון הרע. ולא הועיל למרים כל הצדקות והמעשים הטובים ומדרגת הנבואה, כי לשון הרע זה הדבר הכי חמור אצל הקב"ה, כמו שאמרנו חז"ל שלשון הרע הוא כמו ג' העבירות החמורות: עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים. כל כך זה חמור מאוד.

מה היה קודם? פרשת קורח או פרשת שלח?

והשבוע, הפרשה שלנו היא פרשת שלח, שעוסקת בעיקר בעון המרגלים שזה גם כן ענין לשון הרע, שהרי למעשה, פרשת קורח היתה צריכה להיות לפני פרשת שלח, כי המעשה של קורח, היה

וגם במדבר יש להם את בארה של מרים שזה לא סתם מים, הרי אחרי שרבנו האר"י השקה את מהרח"ו מבארה של מרים הוא לא שכח כלום, ככה הם היו כמו מלאכים במדבר.

והם ידעו שבארץ ישראל זה כבר לא יהיה כתינוק בבטן אימו, אלא כמו תינוק שאחרי שנולד צריך להתמודד עם החיים, ככה הם יהיו צריכים לעבוד קשה, לעבוד את האדמה, לחרוש, לזרוע, לקצור, להכין בגדים, לנהיך, בקיצור הכל צריך לעשות, לא יבוא אוטומט. ולכן היו אומרים: "איך נבוא לארץ ישראל לנסיונות ובעיות, ומתי נספיק ללמוד תורה?"

ועוד תירוץ שהם חשבו, למה לא להכנס לארץ, כי במדבר היה להם את המורה הכי טוב בעולם: משה רבנו מלמד אותם תורה, זה פה ראשון מהקב"ה, והם ידעו שמושה לא יכנס לארץ ישראל, והיו רוצים ללמוד תורה מפי משה רעיא מהימנא.

הרבה תירוצים וסיבה אחת!

היה להם הרבה תירוצים, שהם ידעו שבאמת הם תירוצים לא נכונים, כי דוקא את זה הקב"ה רוצה, לעבוד, להתאמץ, זה התיקון של הבן אדם, התיקון של ארץ ישראל. אבל הם אמרו הרבה טעדיק, מדוע? אומר הזוהר, כי הם רצו להצדיק את עצמם, כי הסיבה האמיתית היא, שבארץ ישראל הם כבר לא יהיו הראשים.

וממשיך הזוהר: וְעַל דְּנִטְלֵי עֵיטָא בִּישָׁא לְגַרְמִייהוּ מִיתְּנוּ אֲנָוִי, וְכָל אֲנָוִי דְּנִטְלָן מְלִייהוּ - על זה שלקחו עצה רעה לעצמם, הם מתו, ואיתם מתו כל אלו שקיבלו את דבריהם. כי "אין עצה ואין תבונה נגד השם", הקב"ה אומר לך להכנס לארץ - זה לטובתך. אמנם לא תהיו שם ראשים, אין מה לעשות, זה הדרך. אדם חושב הוא יעשה כל מיני פטנטים נגד רצון הקב"ה, אבל הוא לא יצליח! כי הקב"ה הוא אמר ויהי הוא ציוה ויעמוד. מה שהקב"ה אומר זה לטובתנו, צריכים ללכת אחריו ולעשות מה שהוא אומר, גם אם קשה לך ואתה לא מביין.

אין פרוטקציות!

וממשיך הזוהר - רבי שמעון אמר אַלְמֵלָא הוּוּ עֵילִין וְשָׂרְאָל לְאַרְעָא, בְּסִימְנָא דְּלִישְׁנָא בִּישָׁא - אם היו ישראל נכנסים עם האמונה ללשון הרע שריכלו המרגלים - לָא הָוֵה קָאִים עֲלֵמָא רְגַעָא חַד - העולם לא היה עומד אפילו רגע אחד, ולכן היו צריכים קודם כל לתקן את העוון הזה.

מֵאַן אֲמֵנָא דְּלִישְׁנָא בִּישָׁא - מי זה האומן הגדול של לשון הרע? נְחֻשׁ - הוא הראשון דיבר לשון הרע על הקב"ה לאדם הראשון, פיתה אותו, אמר לו הקב"ה לא רוצה שתהיו כמוהו - אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְעַל פְּלֵא מְחַל קוֹב"ה, בְּרַ מִן לִישְׁנָא בִּישָׁא - על הכל הקב"ה מוחל, חוץ מלשון הרע, כְּגִין דְּכַתִּיב: "אֲשֶׁר אֶמְרוּ לְלִשְׁוֹנָו נְגַבִּיר שְׁפִתֵינוּ אֲתַנּוּ מִי אֲדוֹן לְנֹו" - כפרו בהקב"ה, מי אדון לנו! אוי ואבוי.

תָּא חַזִּי אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּמָה עָבַד הָהוּא לִישְׁנָא בִּישָׁא כְּמָה רַעוּת עֲשָׂה אוֹתוֹ לְשׁוֹן הָרַע שֶׁל הַמְּרַגְלִים נְגַר עַל אֲבֵהֲתָנָא דְּלָא יַעֲוֵל לְאַרְעָא - גור על אבותינו שלא יכנסו לארץ, איזה גזירה קשה - וּמִיתְּנוּ אֲנָוִי דְּאֶמְרוּ ומתו אותם שדיברו לשון הרע.

איזה מיתה משונה מתו המרגלים? אומר המדרש, שהלשון השתרבבה עד שבורם, ויוצאים נחשים מהבטן ונכנסים ללשון, והיו מושלכים כנבלות. איזה בזיון, אפילו שהיו ראשי אלפי ישראל, אין מושא פנים. והכל כדי שנראה ונלמד מה העונש של לשון הרע.

ועכשיו הם רוצים מרגלים לבדוק את ארץ ישראל? איך הם לא מאמינים בה' יתברך? וכי הוא לא יכול לגרש להם את הכנעני האמורי הפריזי החיתית? מה נעשה? עם קשה עורף. לכן אמר הקב"ה למושה: "אני לא אומר לך תשלח", אלא אם אתה רוצה - שלח לך - מדעתך, להנאתך ולטובתך.

הם לא יהיו בפרלמנט

אחרי שיכנסו לארץ ישראל, הם לא יהיו הראשים שם בארץ ישראל, יהיה ממשל אחר, הם לא יהיו ראש ממשלה, הם לא יהיו מהפרלמנט, לא ישבו שרים בממשלה, הם לא יהיו ראשים, ולמה הם לא יהיו שם הראשים?

בואו נפתח בדברי הזוהר כי זה דברים חזקים מאד: וַיִּשְׁלַח אֶתְּם מֹשֶׁה פְּלִם אַנְשִׁים רֵאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה קָלְהוּ זַפְאִין הוּוּ, וְרִישֵׁי דִישְׂרָאֵל הוּוּ - אמר משה רבנו: אני אשלח צדיקים, כל אחד גבר בגוברין שאין כמותו בתורה, ביראת שמים, במידות טובות, ראשי אלפי ישראל המה, ולא עוד, אלא שבכל אחד נתעבר בו אחד מן השבטים, כל זה כדי שיהיה להם עזר וסיוע שבעו"ה ידברו טוב - אומר הזוהר - אַבְל אֲנָוִי דְּבִרּוּ לְגַרְמִייהוּ עֵיטָא בִּישָׁא - לקחו לעצמם עצה רעה - אֲמַאי נְטְלֵי עֵיטָא דָא - איך לקחו עצה כזאת? אֲלָא אֲמַרו, אִי יַעֲלוּן וְשָׂרְאָל לְאַרְעָא, נְתַעֲבַר אֲנָוִי מְלִמְהוּ רִישֵׁין וּיְמִינֵי מֹשֶׁה רִישֵׁין אֲחֵרֵינוּ דְּהָא אֲנָוִי זְכִינָן כְּמַדְבְּרָא לְמַהוּ רִישֵׁין אַבְל בְּאַרְעָא לָא נְכִי - אומר הזוהר שהם נטלו עצה רעה כי הם ידעו שאחרי שיכנסו לארץ ישראל, הם לא יהיו הראשים שם, יהיה ממשל אחר, הם לא יהיו ראש ממשלה, הם לא יהיו מהפרלמנט, לא ישבו שרים בממשלה, ולמה הם לא יהיו שם הראשים? כי ארץ ישראל זה בחינת רחל, והמדבר זה בחינת לאה, והם מבחינת לאה לא יכולים להיות ראשים בארץ ישראל, הכל תלוי בנשמות. והם ידעו את הסוד הזה שהם לא יהיו שם הראשים, וכיון שישבו בראש קשה להם לרדת, אוי ואבוי, גאווה, ולכן לא רצו להכנס לארץ.

איך אפשר ללמוד בארץ ישראל?

ובאמת לעצמם הם הלבישו את זה בתירוצים אחרים, למה לא טוב להגיע לארץ ישראל: דבר ראשון הם אמרו, שארץ ישראל זה כמו פלטרין של מלך, ומידת הדין מתוחה שם, "עיני ה' אלוך בה", משגיחים עלינו, וצריכים להיות דרוכים כל הזמן, כמו שאדם נמצא בבית המלך, שנשמר כל הזמן מכל דבר קטן, וחשבו שעם ישראל לא יוכלו לסבול את זה להיות שם.

ועוד תירוץ שהם חשבו למה לא טוב להכנס לארץ: כי במדבר הם היו בבחינת: "כאשר ישא האומן את היונק" - כתינוק בבטן אמו, שהכל בא לו אוטומטית, הוא שמח, מבסוט, אמא מסדרת הכל...

ככה במדבר הקב"ה נותן להם הכל טוב ויפה, הכל מסודר, יורד אוכל מהשמיים באיזה טעם שרוצים, ובגדים, אתה רוצה מחר חולצה חדשה? הענן מנהיך לך! רוצה חולצה בצבע תכלת? תקבל תכלת! צבע קרם? תקבל קרם!... רוצה חליפה? תקבל חליפה! בבוקר קם, ונהיה לו הכל חדש.

התוכנית: לפגוע ביהושע ולמנוע את פטירת משה רבנו

לא יודע אם יקום או לא, איזה בכיות, איזה צומות, איזה זעקות, נכנסים כל אחד באדמה, איזה מפחיד זה, כל זה גורם לשון הרע.

לא מבינים מאיפה הם באות

אומר הזוהר, מה עושה לשון הרע: **תַּחַת אֵלֶיךָ - תַּחַת הַרוּחוֹת שֶׁל אֶפֶר וְחַמָּה, אֵיִת רוּחָא חֲדָא דְקִיּוּמָא עַל כָּל אַנּוּן מְאִירֵי דְלִישְנָא בִישָׁא - יֵשׁ רוּחַ אַחַת שְׁעוּמַדַּת עַל בְּעַלֵי לְשׁוֹן הָרַע, דְכַד מִתְעַרֵי בְּנֵי נִשְׂא בְּלִישְנָא בִישָׁא אוֹ הַהוּא בְּרַ נֶשׁ דְאַתְעַרֵי בְּלִישְנָא בִישָׁא פְּדִין אַתְעַרֵי הַאי רוּחָא בִישָׁא מְסַאבָא דְלַעֲיָלָא - כְּשֶׁאֲדָם מִתְעוֹרֵר לְדַבֵּר לְשׁוֹן הָרַע, מִתְעוֹרֵר רוּחַ הַטּוּמָאָה לְמַעַלָה דְאַקְרִי סַכְסִיכָא, וְאִיהוּ שְׂאִרֵי עַל הַהוּא אַתְעַרוּתָא דְלִישְנָא בִישָׁא דְשְׂאִרֵי בֵיה בְּנֵי נִשְׂא וְאוּתָהּ הַרוּחַ שׁוֹרָה עַל אוֹתוֹ לְשׁוֹן הָרַע - וְאִיהוּ עֵאֵל לְעֵיָלָא וְאוֹתוֹ הַרוּחַ עוֹלָה חוֹזֶרָה לְמַעַלָה.**

ותשמעו מה אומר רשב"י מה הוא גורם בזה: **וְגַרְמֵי בְּהוּא אַתְעַרֵי דְלִישְנָא בִישָׁא מוֹתָא וְחֲרָבָא וְקִטּוּלָא בְּעַלְמָא חַס וְשְׁלוּם, מִיתָה, חֲרָב וְהֲרָג בְּעוֹלָם! - וְיֵי לְאַנּוּן דְמִתְעַרֵי לְהַאי סִטְרָא בִישָׁא וְלֹא נִטְרֵי פְּמִיּוּהוּ וְלִישְנָהוּן וְלֹא חֲשִׁי עַל דָּא וְלֹא יִדְעֵי דְהָא בְּאַתְעַרֵי דְלִתְתָּא תְּלִיָא אַתְעַרֵי דְלַעֲיָלָא בֵין לְטֵב בֵין לְבִישׁ - אוֹי לְאוֹתָם שְׁמַעוֹרֵרִים אֶת אוֹתָהּ רוּחַ רַעָה וְלֹא שׁוֹמְרִים פִּיהֶם וְלִשְׁוֹנָם, וְלֹא חוֹשִׁים עַל זֶה, וְלֹא יוֹדְעִים שְׁבַהתְעוֹרְרוֹת לְמַטָּה תְּלוּיָהּ הַתְעוֹרְרוֹת דְלַעֲיָלָא, גַם לְטוֹב וְגַם לְרַע חַס וְשְׁלוּם. אוֹי וְאֲבִי מַה עוֹשֶׂה מִי שַׁח"ו פּוֹתַח אֶת הַפֶּה, מְעוֹרֵר רוּחַ שְׁגוּרַמַּת מִיתָה, חוֹרְבָן, הֲרָג. כָּל הַצְּרוֹת הָאֵלֶּה, מֵאִיפָה הֵם בְּאוֹתָ? מִלְשׁוֹן הָרַע!**

הכדור יצא מהתחת

איך כתוב? **"חץ שחוט לשונם"** - הלשון של האדם זה כמו חץ, שכל זמן שאדם לא הוציא את הדיבור מהפה, הוא שולט עליו, אבל אחרי שהוציא, זה כמו כדור שיצא מהתחת, וכי אפשר להחזיר אותו? לא! אין שליטה עליו! הוא הולך והורג לאיפה שהוא נשלח. ככה זה הפה הוצאת את המילה - **"חץ שחוט לשונם!"** נגמר, אי אפשר לשלוט על החץ, והוא שוחט כמו חרב חדה שחותכת בלי רחמים. מעכשיו צריך לשלוט טייל נוסף כזה שעוצר את החיצים, וזה קשה מאוד מאוד.

לכן, זה לא פשוט. מי יכול להגיד: **"אני נקי בלשון הרע?"** איזה זכות

המרגלים רצו שיהושע גם ידבר לשון הרע, כי הם ידעו שמושה צריך להיפטור במדבר, ויהושע צריך להכניס לארץ, וידעו שאם משה יכנס לארץ, עם ישראל ישכון לבטח ולא יהיו יותר צרות ובעיות. לכן מה עשו? כולם היו מוכנים למות ובלבד שיהושע גם כן ימות, וככה משה יכנס לארץ ישראל.

והקב"ה רצה דוקא את יהושע כי הכל זה ענין של גלגולי נשמות, שיהושע היה גלגול של יוסף, שיוסף נתלבש בו, והיה צריך לתקן ולהכנס לארץ ישראל, ולכן יהושע התחתן עם רחב הזונה, שזו אשת פוטיפר, ויהושע הביא ממנה מלכים, הכל זה עילת העילות וסיבת הסיבות. ומה קרה בסוף? משה רבנו התפלל על יהושע "י"ה יושיעך מעצת מרגלים", הקב"ה הציל את יהושע, הקב"ה יש לו את הדרך שלו, יודע איך לסדר את העולם, לא צריך "עזרה"...

מדוע היו הרבה לוויית באותו יום?

מה עשו המרגלים? כל אחד אסף את השבט שלו והיה מורט את זקנו, מרביץ לעצמו, **"אוי ואבוי מה ראינו שם"**, והיו מדברים לשון הרע, איזה ענקים ראינו, **"ונחי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם"** - מרוב שהיו ענקיים ראו אותנו כחגבים קטנים הם שאלו "מי זה החגבים האלה, למטה". מי יוכל עליהם? איזה אנשים של מידות יש שם?! וגם הפירות ענקים, כולנו 12 איש נכנסנו בתוך קליפה של רימון, והביאו להם פירות כדי שיראו. ואמרו "איך אפשר על הענקים האלה?!"

והנה שם בארץ ישראל, העמים שהיו שם, היה להם איזה קבלה או סגולה, שמי שנפטר, לא קוברים אותו מייד, אלא מחכים שיפטר אדם גדול, ורק אז קוברים את הנפטרים, ובאותם הימים שהמרגלים היו בארץ, בדיוק נפטר איוב שהיה צדיק, וראו הרבה לוויית אחד אחרי השני. ולכן אמרו המרגלים: **"ארץ אוכלת יושביה היא"**. אבל **יא חביבי**, זה בגלל שאיוב נפטר! וכולם קוברים איתו כי הוא צדיק! הם ידעו את זה, אבל דיברו לשון הרע, והעם האמינו להם. וכל העם היו בוכים.

התעלומה השנתית: מי יקום בבוקר

וְאַתְגַּזַר בְּכִיָּה לְדַרְיָי דְרִין - אותו לילה היה תשעה באב, אמר להם הקב"ה: **"אתם בכיתם לחינם? תככו בכיה לדורות"**, חס ושלום, ולכן כל שנה בתאריך הזה, עם ישראל בוכה, כי שני בתי המקדש נחרבו ביום הזה.

וכל זה למה, אומר הזוהר: **בֵּינּוּ דְאַפִּיקוּ עַל אֶרְעָא קְדִישָׁא כְּאִילוּ אַפִּיקוּ עֲלֵיהּ - כִּיּוֹן שְׁהוּצִיאוּ לְשׁוֹן הָרַע עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, זֶה נִחְשָׁב כְּאִילוּ הוּצִיאוּ לְשׁוֹן הָרַע עַל הַקַּב"ה - בְּגִין כְּדֵי קִנְיָ קוּב"ה עַל דָּא, וְקִיאִמוּ יִשְׂרָאֵל בְּלָהוּ לְאַשְׁתַּצָּאָה מְעַלְמָא, אֶלְמָלָא בְּעוֹתֵיהּ דְמִשְׁפָּה - הַקַּב"ה רָצָה לְכַלּוֹת אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, אֲבָל מוֹשֶׁה הִתְפַּלֵּל, וְהַקַּב"ה גִּזַּר עַל כָּל הַדּוֹר הַהוּא שֶׁלֹּא יָמוּתוּ מִיַּד, אֲלֵא יָמוּתוּ בְּמִשְׁךְ אַרְבַּעִים שָׁנָה - "בְּמַדְבַּר יִתְמוּ וּשְׁם יָמוּתוּ"**.

איך זה היה? בכל שנה בליל תשעה באב, כל עם ישראל היו חופרים קברים לעצמם [חוץ מאלה שהיו ילדים בזמן חטא המרגלים] ונכנסים באדמה, ככה 40 שנה, כולם נכנסים, וכל שנה בממוצע היו 15-16 אלה איש נפטרים שם בלילה בתוך הקבר, ולא קמים בבוקר. בבוקר היו בודקים, מי שקם - קם, מי שלא קם - מכסים אותו בעפר. וכל שנה בלילה, אף אחד לא יודע מי ימות השנה, כולם נכנסים בקברות, תארו לכם איזה תשובה היתה שם באותו לילה, אדם יודע

כולם היו מוכנים למות ובלבד שיהושע גם כן ימות, וככה משה יכנס לארץ ישראל. והקב"ה רצה דוקא את יהושע כי הכל זה ענין של גלגולי נשמות, שיהושע היה גלגול של יוסף,

היה לרב החפץ חיים ששמר את פיו מלשון הרע, איך אמרו רבותינו? **"מוות וחיים ביד הלשון"**, "לשון" זה גימטריא "בו אהבה בו שנאה". בלשון אפשר להכניס אהבה ובלשון אפשר להכניס מיתה, מוות וחיים ביד הלשון. זה לא פשוט. לכן, צריך אנחנו צריכים להתחזק בזה עם כל הכוחות.

הפגנות בחוץ ושקט בבית

לדוגמא, אדם בא לבית מספר לאשתו, מה היה בעבודה, מה היה בשיבה, פלוני עשה כך וכך, ואז מה קורה? אשתו מבינה שהפה של בעלה מדבר מה שהוא רוצה, מדבר על זה ועל זה, וזה כבר בבטן שלה

באותו רגע זה הולך לחבר... ואם יש בעיות הוא שולח לשם מישהו, ואומר לו "תמשיך לי את העבודה שמה..." אוי ואבוי, ה' יעזור.

הלא ראינו אצל דוד ויהונתן שאמר לו: לא רוצה לדבר, רק תזרוק את החץ מכאן והלאה, ואז אני אדע הכל מה קורה, אל תדבר, כי לא כדאי לדבר.

היה אחד שהיה מדבר הרבה לשון הרע, בא לרב, אומר לו: "אני רוצה תיקון לכל הלשון הרע". אמר לו הרב: "לך תקנה תרנגולת ותשחט אותה", הביא ושחט. אמר לו: "תעלה לגג, תמרוט את הנוצות, תפזר אותם, תעיף אותם ברוח, תפזר הכל ותחזור אלי". חזר לרב, אמר לו הרב: "עכשיו לך תאסוף את זה", והוא לא מבין: "איך אאסוף את הנוצות?" אומר לו הרב: "אם תצליח לאסוף את זה, יש תיקון ללשון הרע שלך, אם לא, איך יהיה לך תיקון? הרי הפרדת בין איש לאשה, עשיית בעיות, מריבות, צרות, אתה רוצה תיקון?"...

החלק הכי גרוע בבהמה

פעם רבן גמליאל אמר לטבי עבדו: "תביא לי את החלק הכי רך בבהמה, תכין לי אותו לארוחה", הלך קנה לו לשון, הביא טבח מיוחד, עשה לו את זה, ממש עשה לו טוב, הרב אכל, היה מבסוט... אחרי שבוע אומר לו: "לך תביא את החלק הכי רע בבהמה", הביא לו עוד פעם את הלשון... אמר לו הרב: "איך זה פתאום הכי גרוע?" אומר לו: "כבוד הרב, זה הכי טוב וזה הכי רע, תלוי איך מבשלים ומה עושים". הלשון זה תלוי מה הוא מדבר, זה החלק הכי טוב והכי רע. ה' יעזור.

הגמרא מספרת על רבי יהודה חתנו של רבי ינאי, שבכל ערב שבת היה חוזר מהישיבה לבית, [רבי ינאי היה משהו מיוחד היה הולך לפניו עמוד אש]. ערב שבת אחד הוא איחר, אמר חמוי: "זה לא יכול להיות, אם חתני חי, היה בא, כנראה הוא מת". ובאמת הוא היה חי, רק היה עסוק בלימוד, אבל כיון שהמילה "מת" יצאה מפי הרב, נפלה המדרגה שישב עליה, ומת. זה "חץ שחוט לשונם!"

התפר הזקן מרחוב דוד ילין

הלא מה היה עם דואג האדומי שאמנם היה בהתחלה רב רבנו, אבל דיבר לשון הרע עם שאול המלך על דוד, ומה יצא מזה? גם שאול הלך, גם הבנים שלו, וגם דואג לא השלים את חייו. וכל הסנהדרין התריעו בדואג שדוד המלך צודק! והוא אמר: "לא! אני יודע הכי טוב, כולם טועים". הגמרא אומרת, אמר רבי יוחנן: שלשה מלאכי חבלה נודמנו לו לדואג, אחד השכיח תלמודו, אחד שרף את נשמתו, ואחד פיזר את אפרו בבתי כנסיות, "אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם". ה' ירחם.

אדם שרוצה לשמור את הפה שלו, צריך ללמוד הלכות לשון הרע כל הזמן. היה פה ברחוב דוד ילין, זקן חסיד גור, שהיה תלמיד החפץ חיים, והוא היה תפר, היתה לו מכונה לתפור נעליים, והיו באים אצלו הסנדלרים כדי שיתפור את הסוליה. וכולם ידעו, שאסור לדבר אצלו! אם מישהו היה מדבר, הוא היה מוציא אותו החוצה, ואומר: "אני לא תופר לך את הנעליים, פה לא מדברים!", לא משנה מה אתה מדבר, אתה רוצה לשבת פה? תחכה בתור, תקרא תהלים. פה אסור לדבר!

ואבא שלי, ה' יתן לו כח ובריאות, היה סנדלר, והיה בכוונה שולח אותנו לתפור אצלו את הנעליים, אני הייתי ילד, הייתי יודע, שכאן אסור לדבר! כשהיינו לומדים אצל מורנו ורבנו רבי בן ציון אבא שאול ע"ה, היה אומר: אתה היית אצל התפר, גם אני הייתי בא אליו [גם

עושה לה משהו, ואמנם עכשיו היא מרחמת עליו, אבל כשיבוא "יום הדין" שלו שהיא תתרגו עליו, אז היא תגיד לו, שהיא יודעת שהוא סכסכן. וכן אותו דבר להיפך, אם הוא בא לבית ואשתו מספרת לו, "פלוני אמר עליך ככה והשכנה דיברה עלי ככה", והוא מתרגז.

לכן, מה התקנה? אף פעם לא לדבר. בשביל מה אתה צריך להגיד

בפרט היום יש מצלמות, על המקום הקומפיוטר אומר, אתה לא יכול לומר לא אמרתי, מצלמים, ומקליטים הכל זה בטיק, באותו רגע זה הולך לחבר... ואם יש בעיות הוא שולח לשם מישהו, ואומר לו "תמשיך לי את העבודה שמה..."

לה מה היה בעבודה, מה זה מענין אותה? זה רק יעשה רע. הרי רק יכאב לה על בעלה ותהיה ממורמרת על זה ועל זה. ובפרט שרוב הפעמים זה שקר ודמיונות ולא נכון. ורק נהיה מזה סכסכות, ואוי ואבוי מה שקורה. וגם הילדים רואים שהורים מדברים על פלוני ועל דא, ועל האח הזה, ועל הדוד הזה, הכי טוב לא לדבר!

ראש הישיבה רבי יהודה צדקה ע"ה, היה מנהל של כל העולם, והיו זמנים שכל העולם היה כמרקחה, והיו הפגנות, והיה עומד בפרץ, אבל בבית שלו, אשתו ואנשי הבית לא ידעו כלום, שום דבר, בחיים, לא ידעו איפה הולך, מה קורה, מה נהיה. אדם צריך ללמוד לא לדבר בבית, לא לדבר.

הקומפיוטר מעביר את הכל...

אצל אבא שלי בבית, ה' יאריך ימיו בטוב, היינו יושבים בשבת, אתה יודע לפעמים יש איזה מודעה, שמעת מה פלוני אמר... מייד היה אומר: "לא לדבר על אף אחד כאן, סגור את הפה!" אתה לא יכול לדבר איתו, אין כזה דבר, יושבים על השולחן, לא מדברים שום דבר, כולם היו יודעים, כאן שקט! אתה לא יכול לדבר, עם מי תדבר? תפתח את הספר תקרא מוסר וזהו, אף פעם לא היה אצלנו על השולחן דיבור על אף אחד. הוא חזק עמד על זה, היה לו מילה: כרפ"ס - כלל ראשון פה סגור, לפעמים היה אומר "ריצ' ריץ! תסגור!" לא לדבר!

זה דבר גדול, וזה חינוך גדול, שאדם זוכה לא לדבר, בשביל מה לדבר? כאשר באה אשתו, יגיד לה: "תשמעי, אני באתי עכשיו, אל תדברי על אנשים, לא כדאי, מה שאת צריכה תגיד לי".

וצריך הכל בחכמה, כי לפעמים יגיד לה: "אל תדברי על אנשים", והיא תגיד לו: "אני כל היום סבלתי, ואתה אומר ככה?" לכן צריך לעשות הכל בחכמה. ועיקר המטרה היא, שלא לדבר על אף אחד. מה יצא מזה? רק רעות וצרות! בשביל מה לדבר? ובפרט בבית הדיבור הוא לא טוב.

וגם אדם עם החברים שלו, אם הוא ידבר, הם יגידו: "זה לא יודע לשמור סוד, הרי הוא דיבר על זה ועל זה", לכן לא לדבר! אדם רוצה חיים טובים?? שקט! מה לך לדבר?!

כתוב "מוות וחיים ביד הלשון" - הגמרא שואלת "וכי יש יד ללשון?...". אלא, היד הורגת רק מי שקרוב אליה, אם למשל הוא נמצא פה והחבר שלו בניו יורק, הוא לא יכול לנגוע בו. אבל הלשון, היא הורגת למרחוק. בפרט היום יש מצלמות, על המקום הקומפיוטר אומר, אתה לא יכול לומר לא אמרתי, מצלמים, ומקליטים הכל זה בטיק,

את מקום הלבִיאה, וכל פעם היה שולח לה כבש בלי שהיא תראה אותו, והיא אוכלת ושמוחה... בא לה כבש עד הפה שלה, מבסוטה... והוא שם גם תבלינים... והיא שמוחה... לאט לאט היה מראה לה את עצמו, ונהיה חברים. עד שהתקרב אליה, ליטף אותה, נתן לה עוד חתיכות בשר, עד שסחט ממנה קצת חלב בצנצנת.

בדרך חזרה למלך, הוא נשכב לישון, והנה הוא חולם שכל האיברים שלו מתווכחים בזכות מי הגיע החלב. הרגליים אומרים: "אם אנחנו לא היינו הולכים, לא היה חלב", הידיים אומרות: "אנחנו העיקר, סחטנו את החלב", ואז הלשון אומרת לכולם: "אני העיקר, שאמרתי למלך שאני יודעת", וכל האיברים אומרים לה: "מה את מדברת שטויות", והלשון אומרת להם: "אני אראה לכם".

הגיע אותו אחד למלך, הביא לו, אומר המלך: "איזה חלב זה?" והוא אומר: "חלב כלבתא", המלך זעם: "מה?! כלבתא?! וכי חסר לי חלב כלבתא?" מייד ציזה לתלות אותו. בדרך לגרדום, כל האיברים באים ללשון: "דחילאק מה עשית, מה את אומרת חלב כלבתא?" והלשון אומרת להם: "הלא אמרתי לכם שהעיקר זה הלשון? עכשיו תודו לי ותסכימו איתי שהעיקר זה הלשון!". אמרו לה: "טוב, רק תצילי אותנו". והיא אומרת: "איך בעיה, אני אציל אתכם".

בדרך לגרדום, הוא אומר להם: "אני לא מבין, הרי הבאתי לכם את מה שהוא רוצה, זה חלב של לביאה תבדקו!" שואלים אותו: "למה אמרת כלבתא", והוא אומר: "אצלנו קוראים ללביאה כלבתא, אז אמרתי כלבתא, אבל זה חלב לביאה, תבדקו", בדקו, והתברר שאת זה אמת, נתנו למלך לשתות, ונהיה בריא, והעשירו אותו. והלשון אומרת לאיברים: "הלא אמרתי לכם שהכל זה ביד".

"ביכורי ענבים" על שום מה?

כתוב שהמרגלים הלכו בזמן ביכורי ענבים: "והימים ימי ביכורי ענבים", מה זה אומר לנו? אומר רבי שמשון מאוסטרופוליה: ימי ביכורי ענבים, הם לא ימים פשוטים, זה ימים שהס"מ שולט בהם, וזה רמוז בפסוק, שבכורי ענבים זה האותיות ה"בכורות" לאותיות ענבים, דהיינו האותיות שלפני ענבים הם ס', מ', א', ל', כי הס"מ שולט בימים הללו, לכן זה קרה. פלא פלאות.

ולכן משה צייד אותם ונתן להם את המטה שלו, ואמר להם: "אל תפחדו מאף אחד, אם מיישהו יבוא, תן להם במטה, וכולם יהיו אפר". ומסר להם שמות הקודש. ולמרות שהיה להם את המטה,

הרב טעם את החמין והוא מבקש מבעל הבית עוד צלחת ועוד צלחת ועוד צלחת עד שגמר להם את כל החמין... לא הבינו מה קרה לרב, אמרו זה בלען...

את השמות, את כל העולם איתם, הם חטאו. זה הכח של הפה. וכלב בן יפונה איך הוא ניצל? הוא הלך לקברי אבות, בכה שם, ואמר: "הם רוצים לדבר לא טוב", בכה. וניצל. ובאמת כל אדם צריך להתפלל שהקב"ה ישמור את הפה שלו מלשון הרע, שיציל אותו.

אביו היה צריך לתפור נעליים לאנשים] הוא מעולם לא דיבר לשון הרע! והוא האריך ימים, בגיל מאה, עוד היה הולך ותופר.

החפץ חיים כאשר היה בגיל 92 היה מראה את השיניים שלו, והיה אומר היום אני בגיל 92 תספרו לי את השיניים, לא חסר לי שן אחת, הכל שלם, כי אני לא מדבר לשון הרע! איזה צדיקים היו.

היה איזה תלמיד אחד של החפץ חיים שרצה לעלות לארץ, אמר לו החפץ חיים: "תדע לך, אתה עולה לארץ ישראל צריך להתמודד, יש שם נסיון קשה של לשון הרע, תזהר על הפה שלך".

הרב האורח אכל את כל החמין במהירות ולא השאיר כלום לבעל הבית..

אם אדם רואה את חברו מדבר לשון הרע, יגיד לו בנועם שיה: "אל תדבר, אסור", ומהתחלה יברח. מורנו ראש הישיבה רבי עזרא עטיה ע"ה, כאשר יושבים סביבו רבנים גדולים, אם היה רואה שמתחילים לדבר על מיישהו, היה אומר: "מחילה אני לא מרגיש טוב, מוכרח ללכת". לוקח את הרגליים והולך...

פעם אחד התלמידים של רבי עזרא עטיה עשה לו קפה או תה, ובמקום סוכר שם לו מלח. ורבי עזרא לא דיבר ולא עשה פרצוף, שתה אותו. אחר כך באו התלמידים רצו שיריים, טעמו וגילו שהכל מלח. אבל הוא, לא דיבר מילה, למה? כדי שלא ידברו על אותו אחד שהכין.

מסופר על אחד הרבנים הגדולים שהתארח באיזה בית, והביאו לו לאכול חמין, הרב טעם את החמין והוא מבקש מבעל הבית עוד צלחת ועוד צלחת ועוד צלחת עד שגמר להם את כל החמין... לא הבינו מה קרה לרב, אמרו זה בלען...

אחר כך הוא הסביר לתלמידים שלו, שכאשר הוא טעם את החמין, הוא הרגיש שיש טעם של נפט, כי כנראה האשה שמה נפט בחמין בטעות. והוא לא רצה שידברו על האשה הזאת ששמה נפט בתוך החמין, לכן הוא אכל את הכל... שחם ושלום בעל הבית לא ידע שהאשה שמה נפט.

הזוהר אומר, שמי שמדבר לשון הרע, מתגלגל בכלב נובה, כמו שרמוז בפסוק: "ויקרא לה נובה" - ל"ה - ראשי תיבות לשון הרע, נובה. אוי ואבוי.

חמור עם כתר זהב!

יש משל שממחיש כמה צריך לשמור על הפה: כפרי אחד, טיפוש, מצא מטמון, כתר של זהב וקופסא של מרגליות וזהב, אבל הוא לא מבין בזה, לקח את הכתר, שם על ראש החמור... לקח את הקופסא, ושם בתוכה תבן ומספוא... לקח את הקופסאות הקטנות של הזהב, ושם בהם אוכל לתרנגולות... ראה את זה אדם אחד, אמר לו: זה הכלים הכי יקרים, מה אתה משתמש בהם לשטויות! אותו דבר, הקב"ה נתן לאדם פה, זה הכלי הכי יפה של הקב"ה, ואתה הולך ונלחם בזה נגד ה' ונגד משיחו? איך בפה שלך תדבר לשון הרע, נגד הקב"ה? ה' יעזור, צריך הרבה כח, הרבה כח. "מה אומנותו של האדם בעולם הזה? יעשה עצמו כאילם". לא לדבר. לא לדבר!

"אני אוכיח לכם שאני לא מדברת שטויות"

ידוע המעשה במלך פרס שלא הרגיש טוב, והרופאים אמרו שצריך להביא לו חלב של לביאה. בא אחד, אמר למלך: "אני יביא חלב לביאה". והוא עשה את זה בחכמה גדולה, איך עשה? לקח איתו כמה כבשים, והלך ליער במקום שיש שלג, שם עליו סדין לבן, מצא

לקח לו את הכסף כדי שיברח מהולנד

תרד, ישברו לך את העצמות, אתה פה יהודי לבד, רד מייד!". ראה שאין ברירה, ירד.

התקשר לאשתו אמר לה: "עליתי למטוס והורידו אותי, אבל תדעי לך הכל זה לטובה, אני מודה להקב"ה על כל רגע". לבסוף המטוס הזה היה לו תקלה, כולו התרסק, כולם מתו. זה "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו" - ה' הציל אותו. ביזו אותו, הורידו אותו בבושות, הכל לטובה. תאר לך שהאדם הזה היה מתריס, ומתווכח, ומדבר מדבר, והיה נשאר במטוס...

לעולם יהא רגיל אדם לומר: "כל מה שעושה הקב"ה, הכל לטובה ולברכה", אם אדם הולך בדרך ה', שומר את הפה שלו, מהשמיים שומרים אותו, כי זה כל האדם.

מי שיש לו מלכות פה, זוכה לתורה, "תורה - בעל פה" - התורה נמצאת אצל "בעל פה", מי שהוא בעל על הפה שלו, שולט ולא נותן לפה לדבר בלי חשבון. כמה זה זכות גדולה שאדם זוכה לשמור.

אתה וואלאק יהוד, רד למטה, מי מכר לך את הכרטיס? איך הגעת לפה? כולם פה ערבים, תרד למטה!". והוא לא עונה, לא מדבר. ואז בא אליו ערבי אחד ואומר לו: "שמע, אם לא תרד, ישברו לך את העצמות

החפץ חיים הורה לתלמיד לעזוב אותו מייד

הרב שבדרון היה מספר, שהחפץ חיים נסע פעם לכמה ימים, עם אחד התלמידים שלו, ובליל שבת התארחו באיזה בית, ובבית הזה הייתה משרתת יהודיה צדיקה, ואחרי שאכלו, היא שאלה אותם "איך היה האוכל? שמחתם פה לאכול", והם אומרים לה: "כן, היה מצוין", והתלמיד אומר: "רק היה קצת חסר מלח במאכל הזה", החפץ חיים הזדעזע, ואמר לתלמיד הזה, "אני כל החיים שלי שומר על הלשון ואתה אומר חסר מלח?? אתה באת איתי ואתה מדבר ככה?! אל תמשיך איתי!" והתלמיד אומר לו: "מה כבר אמרתי? חסר מלח זה טוב..." אומר לו החפץ חיים: "אם בעל הבית שלה שמע את זה, הוא יפטר אותה, והיא עניה ואלמנה ואין לה מה לאכול, וזה הפרנסה שלה!"

ובאמת, בסוף היה כמו שאמר החפץ חיים, שבעל הבית שמע, והחליט לפטר אותה, בגלל שלא היה מספיק טעים. והתלמיד הזה התחנן אליו: "אל תפטר אותה, אשלם לך כל מה שתצרחה!", וכמה שהם ביקשו ממנו, לא עזר. אמר לו החפץ חיים: "ראית? איך אתה מדבר ככה?"

האדם צריך תמיד לשים מחיצות לעצמו, אדם לא יכול לגדעת איזה רעות הוא יכול לגרום, "מה אומנותו של אדם בעולם הזה? יעשה עצמו אילים". מי שמדבר, יכול להפוך עולמות חס ושלו. צריך לדעת שהכל מן השמים והכל זה לטובה. אדם לא יכול לדעת מה יכול לגרום בעולם, לא יכול לדעת.

חיסולים על גדות הירדן

והנה משה רבינו אומר למרגלים: "ומה הארץ השמנה היא אם רזה" - "שמנה" זה אותיות "משנה", "רזה" אותיות "זהר", אדם יעסוק במשנה ובוהר, כך יזכה בעזרת ה' להתגבר על הכל, ו"משנה" גם אותיות "נשמה". להציל את הנשמה שלו. אתה רוצה להישמר מלדבר כמו שדיברו על הארץ? "השמנה היא אם רזה", פלא פלאות.

המרגלים אמרו: "אפס כי עז העם היושב בארץ והערים בצורות גדולות מאד", שכל הכנענים וכל העמלקים האלה, כל הגבוהים, הדאוויניים... שהיו בארץ ישראל, הם ידעו שעם ישראל באים, והחביאו את כל הכספים שלהם בקירות הבתים, כדי שלא ימצאו כלום, ולא יחנו מהכסף.

מה עשה הקב"ה? אמר להם: "ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם", כי כשיש צרעת, צריכים לנתון את הבית ואז ימצאו בפנים כספים, לא סתם הקב"ה נותן צרעת בבתים.

בחשבוננו לרובל רוסי, וכאשר הגיע להולנד התברר לו שהכסף שלו לא שווה כלום, כי המירו את הכסף, והבן אדם בין רגע נהפך לעני כל הכסף שלו הלך. הוא לא התלונן, כי ככה רצה הקב"ה, אבל הוא הבין שאין לו מה לעשות בהולנד בלי כסף, לכן החליט לנסוע עם המשפחה לארץ ישראל.

ואכן, בשנת 1940 למנינם הם עלו על אונייה לארץ ישראל. וכאשר היה מחוץ להולנד, פלשו הגרמנים להולנד, ובשואה הנוראה, נשחטו 80% מיהודי הולנד. אז אותו יהודי הבין איזה חסד עשה איתו הקב"ה, שהרי אם היה לו את הכסף בהולנד, הם היו נשארים שם, והיו נהרגים. אבל הקב"ה שמר עליהם, לקח לו את הכסף, כדי שיברח מהולנד. ולא זו בלבד אלא כאשר בא לארץ ישראל, האיר לו המזל, והתעשר בחזרה, ארץ ישראל עזרה לו.

מה רואים כאן? מי ששומר את הפה שלו, הקב"ה הופך לו את הכל לטובה. כאשר אדם שומר את הפה, ה' שומר אותו. אתם שמרתם? אני אשמור אתכם.

השיח' הסעודי ניגש אליו ודרש ממנו לקום בשבילו

היה מעשה בזמננו לא לפני הרבה זמן, יהודי עשיר מגני יורק, קראו לו רבי משה, שהיה מקפיד מאד על הפה שלו, היה להם כלל שהוא ואשתו והילדים לא מדברים על אף אחד.

והנה כאשר עשו את הסכם אוסלו, אמרו לו החברים שלו: "בוא איתנו למרוקו אפשר לעשות שם עסקים טובים. כמה אתה מליונר? תהיה עוד יותר!" הוא השתכנע ואמר לאשתו שרוצה לנסוע למרוקו. ואשתו אומרת לו: "אני לא נוה לך, אבל אם אתה מאד רוצה סע". הוא נסע, ובאמת ישב שם עם בעלי עסקים, ודוקא נראה לו עסקים טובים, שהוא יכול להשקיע ולהיות מליונר.

לפני שבא לסגור את העסקאות, הוא היה צריך לחזור לגני יורק לראות מה המצב בחשבונות הבנק, ואז לחזור למרוקו לסגור. הלך לשדה התעופה במרוקו, קנה מקום במטוס בקומת עסקים. והנה במטוס הוא שם לב שכולם ערבים, מפחיד. אבל לא היתה לו ברירה, כי רצה כבר לחזור לבית, עלה וישב.

והנה בא איזה שיח' סעודי למטוס ומסתכל רואה שאין לו מקום. ניגש ליהודי ואומר לו: "אתה וואלאק יהוד, רד למטה, מי מכר לך את הכרטיס? איך הגעת לפה? כולם פה ערבים, תרד למטה!". והוא לא עונה, לא מדבר. ואז בא אליו ערבי אחד ואומר לו: "שמע, אם לא

ה' יזכה אותנו שנזכה לשמור פינו ולשוננו מלדבר לשון הרע. ושישמור את עמו ישראל מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה. הקב"ה יקח את כל אויבנו, וישים אותם תחת עם ישראל. ואנחנו בעז"ה בכח

אבל המרגלים באו ואמרו לעם ישראל: ערים בצורות, יש בתים גדולים, אי אפשר להרוס אותם. וגם אמרו שהבתים עגולים, וההלכה היא שבית עגול שיש בו צרעת לא מנתצים אותו. והכל היה שקר, הם ידעו איך לדבר, להפחיד את עם ישראל.

אומרים להם: "אתה תלך על אבו לאבן..." - זה ענק אחד ארוך... קשה מאוד... והרוק נתפס בו, ועושה אותו עפר ואפר, ברגע אחד... ככה היה שולח להם היצים הענקים האלה שעושים צרות, המיס אותם.

ואיך עם ישראל איך נכנסו בסוף לארץ ישראל? עם ישראל באו, אמר להם: "סטנה שוויה" העמיד על הירדן את אלה הדבורות, הצרעות הגדולות, והיה להם בפה רוק כמו היצים, והיו מתזיזים, למושל אומרים להם: "אתה תלך על אבו לאבן..." - זה ענק אחד ארוך... קשה מאוד... והרוק נתפס בו, ועושה אותו עפר ואפר, ברגע אחד... ככה היה שולח להם היצים מהפה של הצרעות הללו, הקב"ה ברגע אחד המיס את כל הענקים האלה שעושים צרות, המיס אותם.

ודוקא בצורה הזאת הקב"ה הרג אותם, למה? כדי לומר לעם ישראל: "אם אתם תשמרו על הפה, אני דרך הפה של הצרעות יסדר את הכל", אל תפחדו. מה לא עשה הקב"ה לעם ישראל? איזה אותות ומופתים, איזה ניסים ונפלאות. רק אנחנו נשמור את הפה שלנו.

התורה הקדושה ובכח הקדושה, אף אחד לא יוכל על עם ישראל, לא איראן ולא אף אחד בעז"ה.

זכות התורה הקדושה ושמירת הלשון, תגן על עם ישראל, מכל צרה וצוקה, ותגן על כל שומעי השיעור, אלה ששומעים דרך הלויינים, דרך רדיו מורשת, וכל הקוראים בעלון האוצר השבועי, מלכא דעלמא יברך יתכון ויזכה יתכון, בכריאות ובשמחה, אורך ימים, דשנים ורעננים, בריאים ושמחים. וכן יהי רצון ונאמן אמן.

איך אדם ידבר לשון הרע ואחר כך הפה שלו לומד תורה? הפה שלו מתפלל לפני הקב"ה, אבל אחר כך אם מדבר לשון הרע, וכי התפילה שלו תעלה למעלה? איזה תפילה זה? מדבר לשון הרע, מדבר שקר, רכילות, רוכל הולך מפה מעביר לזה, "אתה יודע מה זה אמר, מה זה עשה", אוי ואבוי, הוא מחריב עולמות.

עקב המצב הרפואי של הסבא קדישא חכם שלום אהרון שליט"א, מרן ראש הישיבה שליט"א נקרא לבית הרפואה שעה קלה לפני השיעור השבועי, ולכן השיעור נמסר ע"י בנו מורנו ראש הכולל שליט"א לכן, הבאנו כאן את השיעור של מרן ראש הישיבה שליט"א מאשתקד בשבוע זה, ולאחר מכן הבאנו את שיעורו של מורנו ראש הכולל שליט"א

שומר פיו ולשונו

מי לא מתעיף? באפם הרגו איש • חצי הכוס המלאה • לא לדבר בכלל על אחרים • מתוך שבחו - בא לגנותו • לא לקבל כלום • עדותו של רבי אריה לוי • אבי האמהות • כוחה של הנגיעה ומידת הנקיות • המנגינה הבעייתית • ארבע תפילות ביום • שולחן שבת כראוי • "ניתוחים כנגד ניתוחים" • לא לדבר על עם ישראל! מכוונה מהירה •

יכול... כל איבר באיזה שלב מתעיף... אבל הלשון, לא מתעיפת! אדם יכול לשבת לפצח פיצוחים... ולדבר שעות על גבי שעות... הלשון לא מתעיפת.

היחידה שלא מתעיפת

התבקשתי על ידי מור אבי, ה' יאריך ימיו בטוב ושנותיו בנעימים, לתת את השיעור, כי הוא נמצא עם מור אביו בבית הרפואה, ונקווה בעזרת ה' שיהיו רק בשורות טובות, ונקדיש את השיעור לרפואת מורנו רבי שלום אהרן בן רחל, שהקב"ה ישלח לו רפואה שלימה ברמ"ח איבריו ושם"ה גידיו, ושנזכה לראות אותו כאן בחזרה איתנו, ונצא לקבל את פני מלך המשיח בקרוב והוא בראשנו בעז"ה.

כל אחד הוא דיין בדיני נפשות!

יש לאדם אחריות גדולה בלשון. ח"ו אדם שלא שומר את הלשון, ומדבר דיבורים אסורים, כל מיילה של איסור, זה עוון לשון הרע, רכילות, או ניבול פה. אבל "זה לעומת זה" עשה ה', גם יש שכר גדול אם יודע להשתמש בפה בצד הנכון, מדבר דברי תורה, דברי חכמה, מדבר טוב על אחרים, מפרגן להם, משמח אותם. אדם יכול בפה שלו להחיות מתים. למשל, רואה את החבר שלו, אומר לו: "בוקר טוב", מחייך אליו, "מה שלומך? איך אתה מרגיש? נוח לך בעבודה? נוח לך בבית המדרש?" מחיה אותו בכמה מילים. לעומת זאת, אדם גם במילה אחת יכול להרוג בן אדם, למשל בא מישהו שואל אותו: "תגיד, מה אתה אומר? אני רוצה לקחת את פלוני לחתן". הוא אפילו לא צריך להגיד, איך אמרו רבותינו? "כי באפם הרגו איש", עושה איזה תנועה עם האף, גמרנו, זה מספיק, הוא

נדבר בעזרת ה' בענין עוון לשון הרע, שהוא אחד העוונות החמורים ביותר, ולכן, אדם צריך כל הזמן לעמוד על המשמר לא להכשל בזה. רבותינו אומרים, שלא לחינם הקב"ה ברא "שתי חומות" לפה, שהם השיניים והשפתיים, מכיון שהפה של האדם צריך שמירה מעולה.

בעל חובת הלבבות אומר, שהבעיה בשמירת הפה, שהלשון לא מתעיפת, שהרי כל האיברים, כאשר האדם עובד בהם, אחרי כמה זמן הוא מתעיף, למשל תגיד לו: "תסחט תפוזים" - כמה הוא יכול? אחד, שתיים, עשר דקות 20 דקות חצי שעה, די! היד מתעיפת... "תחתוך", "תעשה", "תלך ברגליים", "תעשה בפדלים", כמה הוא

אבל הרוכל הזה הזה לימד אותו שמי ששומר על הפה זוכה לחיים גם בעולם הזה, ומי שלא שומר פיו, אין לו חיים טובים גם בעולם הזה.

וזה מציאות בשטח, כל אחד רואה את זה. שאדם שהפה שלו פתוח, לא חסרים לו שונאים, כי הוא מדבר על פלוני ואלמוני, ו"עוף השמים יוליך את הקול". הפלוני הזה שמע שהוא ריכל עליו מאחורי הגב, ויום אחד הוא חס ושלוש מה שנקרא תוקע לו סכין, יבוא לו איזה עסק טוב, איזה משהו, יוריד לו את זה, העולם זה גלגל. ומאידך גיסא, אדם שנוהר מלשון הרע, יש לו חיים טובים, אוהבים אותו.

העצה של הגאון לבני משפחתו

להשמר מלשון הרע זה באמת עבודה, זה לא בא בקלות. הקושי של האדם להשמר מהעוון הזה, כי זה עוון שאדם דש בעקביו. וכמו שאומרים רבותינו במסכת בבא בתרא, שאחד משלושה דברים שאדם לא ניצול בהם בכל יום, אם הוא לא משגיח על עצמו, זה העוון החמור של לשון הרע. המדרגה הגבוהה היא שאדם ידע לסגור את הפה, אדם לפעמים יכול לעשות הרבה דברים, אבל לסגור את הפה, צריך מאמץ גדול. סייג לחכמה שתיקה. אתה רואה משהו? לא צריך לדוות, לא צריך לספר מה שראית, מה ששמעת, תשתוק. סייג לחכמה שתיקה.

הפה שלנו כל הזמן מדבר, אם אדם יסתכל בטלפון שלו, כמה דקות דיבר במשך כל החודש רק בטלפון, אדם לא מאמין מה זה? 2000 דקות הוא דיבר, מה הוא דיבר 2000 דקות? כמה שעות זה?! וזה רק בטלפון, ויש דיבורים גם בבית בלי טלפון.

ואם כל הדיבורים האלה היו דברי תורה, למשל יש לו חברותא בטלפון, אז הוא נהנה להסתכל כמה דקות יש לו, איזה רווחים יש לו. אבל אם חס ושלוש אדם מדבר שטויות, אז אוי ואבוי.

לכן מה שאדם צריך לדבר בעניינים של ביתו, בעניינים של העבודה שלו, צריך הרבה זהירות, כי בדרך כלל הדברים גולשים...

הגאון מוילנא בדרכו כשהיה לארץ ישראל, כתב איגרת למשפחה שלו, זה מודפס, ונקרא איגרת 'עלים לתרופה' ושם הוא מזהיר מאוד על ענין הדיבור, כמה אדם צריך להיזהר, והוא כותב, שאם אתה רוצה שיהיה לך חיים טובים, ולא להיכשל בלשון הרע, אל תדבר בכלל על אנשים. אתה רוצה לדבר עם פלוני? תדבר איתו על עצמך או עליו. בינך לבין, אל תדבר על צד שלישי.

כמו שרבותינו אומרים שגם לשבח אדם יותר מידי זה אסור, כי מתוך שבחו אתה בא לידי גנותו, שואלים אדם: "תגיד זה מה אתה אומר על העבודה שלו?" והוא אומר: "מה זה עבודה, בן אדם נקי, מסודר, בא בזמן", כמה שבחים. ואז הוא מוסיף "רק הדבר הזה, זה בעיה אצלו..." ברגע שאמר את המילה: "רק זה", חס ושלוש נכשל בלשון הרע, זה נקרא "מתוך שבחו בא לידי גנותו". לכן צריך רק להגיד: "אדם מצוין, הוא בסדר, קח אותו". מספיק. לא יותר מדי לשבח לשבח, כי בסוף אדם חייב להגיד איזה משהו לא טוב, כי מה? הכל מאה אחוז? אין מאה אחוז.

בשביעי מה עוד אוזן צריכה לשמוע?

הרבה פעמים מה קורה? יש אנשים שפלוני עשה להם איזה עוולה, במקום ללכת לדבר איתו דוגרי, ללכת להגיד לו "לא נעים לי מה שעשית", מה הוא עושה? במקרה היותר טוב הוא שולח אחרים, ובמקרה הפחות טוב, הוא רק מספר להם, כי הוא יודע כבר שאם

כבר לא יקח אותו לחתן, יכול להיות שפעם הוא יתחתן, וגם יכול להיות שלא, ה' ישמור.

אדם צריך לדעת, שכמו שיש שופטים ודיינים, ככה האדם בכל רגע הוא דיין בדיני נפשות, בפה שלו בכל רגע הוא יכול להכריע בדיני נפשות, שלו או של אחרים.

להסתכל בצורה חיובית

בפרשת השבוע אנחנו רואים שהמרגלים שהיו כולם אנשים ראשי

כל האיברים, כאשר האדם עובד בהם, אחרי כמה זמן הוא מתעייף, למשל תגיד לו: "תסחט תפוזים" - כמה הוא יכול? אחד, שתיים, עשר דקות 20 דקות חצי שעה, די! היד מתעייפת...

בני ישראל המה. ולצערנו, ה' ירחם, הוציאו את דיבת הארץ רעה, דיברו לשון הרע על ארץ ישראל.

רבותינו אומרים, שהקב"ה עשה כוונה שהעמים שגרו בארץ, היה להם באותו הזמן לוויית, כדי שיתעסקו בדברים אחרים, ולא ישימו לב שיש מרגלים בארץ. אבל המרגלים במקום לראות את חסד ה', אמרו "ארץ אוכלת יושביה", דיברו לשון הרע, באו בטרוניה חס ושלוש.

זה צורה של הסתכלות לא טובה, אדם הרבה פעמים יש לו מצב נתון, ורק השאלה איך להסתכל על זה. יש אחד רק מתלונן, הוא עשה לי... במקום להסתכל על הצד הטוב.

ואיזה עונש קיבלנו, "אתם בכיתם בכיה של חינוך, וחס ושלוש אקבע בכיה לדורות" - זה עונש לכל כלל ישראל. והעונש של המרגלים עצמם היה עונש כזה קשה, שבמשך עשרות ימים מתשעה באב עד י"ז באלול, נשתרבה לשונם עד טבורם והיו תולעים עולים ויורדים, ה' ירחם איזה צער היה להם, איזה מיתה קשה. ונפסק בשולחן ערוך שמתענים באותו יום שמתו המרגלים, כי בודאי עשו תשובה.

איך רבי ינאי הבין את הפסוק "מי האיש החפץ חיים"?

ידוע מה שמספרת הגמרא על הרוכל שהיה מחזר בעיירות וצועק: "מי רוצה סם חיים?" שמע אותו רבי ינאי, אמר לו: "בוא, תעלה אלי", אמר לו הרוכל: "זה לא בשבילך", אבל רבי ינאי התעקש: "תעלה, תעלה". בסוף עלה אליו, פתח לו הרוכל ספר תהילים והראה לו: "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה". אמר רבי ינאי: "הרוכל הזה לימד אותי דבר שלא ידעתי".

וצריך להבין מה הרוכל חידש לרבי ינאי? הרי זה פסוק בתהילים? אלא, אומרים, שרבי ינאי עד אז הבין ש"מי האיש החפץ חיים" הכוונה שיהיה לו טוב בעולם הבא, כי בודאי בעולם הבא, מי שמדבר לשון הרע הוא מסכן, כי לוקח את כל העבירות של החבר, וכל המצוות שלו הולכים לאותו אדם, מפסיד את כל המצוות שלו. ובפרט מי שהוא בעל לשון הרע - שכל הזמן מדבר, שזה חמור מאוד. ומי ששומר את פיו בודאי טוב לו בעולם הבא.

מדוע זכתה מרים שמליונים חיכו לה? אומרים רבותינו, כיון שמרים חיכתה למשה רבנו כאשר השליכו אותו ליאור "ותתצב אחותו מרחוק", כיון שחיכתה לו כמה שעות, לכן כל עם ישראל המתינו לה.

זה גם מלמד אותנו שאדם לפעמים עושה איזה דבר, והוא לא יודע מה הקב"ה ישלם לו על זה, אדם אומר טוב נו, נזהרתי בלשון הרע, אתה יודע מה הקב"ה ישלם לך? מישוהו בא להגיד לו משהו, והוא אומר: "שמע סליחה, לא רוצה לשמוע לשון הרע!", אתה יודע מה הקב"ה ישלם לך? אדם לפעמים לא יודע מה ערך של מצוה שאדם עושה. והנה מרים המתינה למשה רבנו כמה שעות, ובשביל זה הקב"ה ישלם לה כזה שכר, כל עם ישראל המתינו לה כמה ימים. וזה באמת עידוד גדול בשבילנו שאדם ידע שכל פעולה שהוא עושה יש על זה שכר עד אין קץ.

אביא לכם עוד דוגמא אחת כמה שכר יש על כל פעולה. הנה הרן אח של אברהם אבינו, בהתחלה שאלו אותו עם מי הוא הולך? עם אברהם או עם נמרוד? הוא אמר "נראה מי שינצח, מי שינצח אני הולך איתו". בסוף אברהם אבינו ניצח, ויצא מכבשן האש, אמר הרן: "אני הולך עם אברהם", וזרקו אותו גם לכבשן האש, ונשרף. "וימות הרן על פני תרח אביו". למה לא ניצל, כי הוא לא הלך עם הקב"ה לכתחילה, "אם דלת היא נצור עליה לוח ארז", הוא היה ככה מתנדנד.

אבל אומרים רבותינו, כיון שלבסוף הוא אמר אני עם הקב"ה, וזרקו אותו והוא נשרף, לכן הוא זכה שכל ארבע אמהות של עם ישראל, זה בא מהרן. שרה אמנו ביתו. ורבקה נכדתו, וגם רחל ולאה גם כן נכדותיו. יוצא שכל הארבע אמהות הם באו מהרן. למה, כי על ידו היה קידוש השם, הוא אמר אני מוכן שיזרקו אותי לכבשן. והוא קיבל גם כן את דוד המלך, שבא מרות המואביה, ומואב היה בן לוט בנו של הרן. איזה שכר אדם זוכה לפעמים בפעולה אחת שהוא עושה לכבוד הקב"ה. אפילו אם אדם עושה בדיעבד, קל וחומר כשעושה את זה לכתחילה, איזה שכר יזכה.

להכניס את זה למודעות

חז"ל אומרים שהמרגלים ראו את מעשה מרים ולא לקחו מוסר. כי כל עם ישראל שמע על המקרה של מרים, כולם שאלו למה מחכים?

אם אדם יסתכל בטלפון שלו, כמה דקות דיבר במשך כל החודש רק בטלפון, אדם לא מאמין מה זה? 2000 דקות הוא דיבר, מה הוא דיבר 2000 דקות?

למה לא נוסעים? וכולם ידעו שמרים מחוץ למחנה, מחכים לה. כל יום יש לנו מצוה שיש פוסקים שאומרים שזה מדאורייתא, יש לנו את זה בסידור אחרי תפילת שחרית, "עשר זכירות" שאדם צריך לזכור בכל יום, ואחד מהם זה מעשה מרים הנביאה, "זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים". כדי שאדם ידע שהקב"ה לא מוותר.

הוא יספר להם, זה כבר יגיע אליו שיש לו עליו השגות ותיקונים והערות... אבל זה מנהג לא טוב הדבר הזה, כי זה לשון הרע גמור.

ויש כאלה אומרים "אני אספר לאח שלי", וכי אח שלו זה לא לשון הרע? או "אני אלך לאבא שלי", מה קשור אבא שלו? הרי הוא כבר אדם לעצמו? מילא אם זה ילד קטן, שאבא שלו עדיין מחנך אותו, בסדר, אבל בן גדול מה שייך אבא שלו? דבר איתו בעצמו, למה עוד אוזן צריכה לשמוע את זה?

ובדרך כלל זה עושה את המטרה ההפוכה, כי לרוב, הבן אדם מסכים לגמור מהסיפור, לוותר ולמחול ולהתפייס, לא רוצה בלאגן, אבל אלה ששמעו לא נותנים: "איך תוותר אחרי שעשה לך ככה?"...

גם לספר לאשתו זה לשון הרע, אם אין לה בזה תועלת או משהו, לפעמים אדם רוצה לפרוק, אבל אדם צריך לדעת שזה לא פשוט, לא תמיד זה מותר. לפעמים גם אשתו אחר כך מונעת ממנו לעשות שלום: "מה פתאום אתה לא תשלים איתו ולא תעשה..." זה נקרא עבירה גוררת עבירה.

לפני שמדבר, קודם כל יבדוק אם זה לשון הרע, וגם כבר אמרנו בשם הגאון מוילנא, שאפילו דברים טובים אל תדבר על השני, אל תדבר בכלל על אחרים כי זה גורם צרות.

מדוע צעק החפץ חיים באמצע בית הכנסת?

בדור הקודם, חי הגאון רבי אריה לוי"ן ע"ה, הוא היה גר פה קרוב, חמיו של הגאון רבי יוסף שלום אלישיב. הוא היה נקרא "רב האסירים", היה יהודי שכל כולו אש שלהבת. היה מרבה לעשות חסד, הולך לחולים, לאסירים, ומחזק אותם. והוא היה מאוד זהיר בלשון הרע, לא לדבר ולא לשמוע.

פעם שאלו אותו, רבינו איך הגעת לדרגה הזאת? והוא סיפר שבצעירותו ישב פעם ללמוד באיזה בית כנסת בעיירה שהיתה ליד ראדין, ישב שם בעזרת נשים ולמד. באותה תקופה החפץ חיים עדיין לא היה מפורסם, והוא בעצמו היה הולך לכל מיני מקומות למכור את הספר שלו "משנה ברורה". ובאותו יום החפץ חיים הגיע לבית הכנסת שישב שם הבחור אריה לוי"ן, כדי להציע את הספר לאנשים.

והנה ה"חפץ חיים" שם לב שבעמוד של התפילה של החזן, כתוב "שויתי ה' לנגדי תמיד", ואין על זה כיסוי זכויות, ובגלל הנרות שמדליקים על העמוד, העשן התחיל להשחיר את המילים "שויתי ה' לנגדי תמיד", והחפץ חיים נחרד שזה עלול להגיע חס ושלום לידי מחיקת השם, לכן פנה שם לאיזה יהודי מהמקום, ואמר לו שידבר עם הגבאים שיזהרו שלא יהיה כאן מחיקת השם, שיטפלו בדבר הזה. היהודי הזה אמר לו: "אני יודע, אתה צודק, אבל תגיד לפלוני אלמוני הוא מעכב את זה". רק שמע את זה חפץ חיים, שם את השתי ידיים שלו בתוך האוזניים וברח מבית הכנסת, תוך כדי שהוא צועק: "איי, לשון הרע!" וברח מבית הכנסת.

כאן רבי אריה לוי"ן סיים את סיפורו ואמר: "את כל זה אני ראיתי מעזרת נשים, וכששמעתי את הצעקה של החפץ חיים וראיתי איך שהוא ברח כאילו יש פה איזה שריפה, זה נכנס לי לתוך הלב וזה לא יוצא לי. וכל פעם שמישהו בא לכיוון של לשון הרע אני נזכר במראה הזה, ונוהר מלשון הרע".

האבא של ארבע האימהות

בסוף פרשת בהעלותך קראנו על מרים הנביאה שלקתה בצרעת, כי דברה במשה, וכל העם לא נסע, כולם חיכו למרים שבעה ימים.

המנגינה בעייתית

ובאמת המרגלים לא שיקרו, הם אמרו את מה שהם ראו, אבל לפעמים אדם אומר את מה שהוא אומר במנגינה כזאת, המנגינה היא גם כן לשון הרע, תלוי איך אדם אומר את הדבר.

הגמרא אומרת מה זה נקרא אבק לשון הרע? אומרת הגמרא כגון שבא מישהו לשאול איפה יש אש, ובא מישהו ואומר לו: "לך למשפחה פלונית שמה כל היום ממנגלים, עושים על האש, זוללים..." אם היה אומר לו: "תשמע, לך למשפחה הזאת, יש להם אש". בסדר, אבל אם אומר לו: "לך למשפחה הזאת שמה כל היום..." מה עשה בזה? אבק לשון הרע, כי הוא מזלזל בהם, אוכלים, שותים, אין להם מה לעשות, משועממים... הניגון הזה הוא לשון הרע.

שמעתי פעם בשם רבי הלל זקס שאמר, למה התורה צריכה להדגיש לנו אצל מרים שזה היה "בדרך בצאתכם ממצרים" מה זה חשוב? אז הוא אמר, פה אנחנו רואים כמה חמור עוון לשון הרע. משל

בא מישהו לשאול איפה יש אש, ובא מישהו ואומר לו: "לך למשפחה פלונית שמה כל היום ממנגלים, עושים על האש, זוללים..."

לֹא לִקְבֹּל בְּלִוּם!

הזוהר אומר, שנגזרה מיתה על כל עם ישראל. למה? הרי עם ישראל כולו לא דיבר לשון הרע? כי הם קיבלו את הלשון הרע. רבותינו אומרים לשון תליתאי קטיל תליתאי, לשון של שלש, שזה הורג שילש ה' ירחם. את המספר, ואת המקבל, ואת מי שדיברו עליו. עד כדי כך זה חמור, אז צריך לדעת שאסור לקבל לשון הרע!

מישהו בא להגיד לשון הרע, צריך להכניס את הזרת לאזניים, כמו שרבותינו אומרים, למה נבראו האצבעות חדות? למה האליה היא רכה? שאדם יוכל לסתום את האוזן מלשמע דבר איסור.

אבל אם האדם לא הספיק לברוח, ולא הספיק לסגור את האוזן, ושמע, לכל הפחות צריך להתאמץ לא לקבל, אסור לקבל.

יש דברים שזה באמת לתועלת כמו למשל שידוך, אדם רוצה שידוך לבן שלו, שידוך לבת שלו, הוא הולך לברר, מה הוא יעשה, הוא לא רוצה ליפול בפת, מה נעשה? יש כאלה טובים יש כאלה הפוך, אז הוא הולך לברר, הוא חייב לשמוע, צריך לפני כן ללמוד. אבל גם אם מותר לשמוע, אסור לו לקבל במאה אחוז את מה שאומרים לו, הוא צריך רק לחשוש, ימשיך לבדוק את זה, אבל לקבל במאה אחוז, אסור לקבל לשון הרע!

4 תפילות בכל יום

ולכן, מה יעשה אדם וינצל מעוון הזה? קודם כל אמרנו שאדם ישתדל לא לדבר על אנשים זרים, זה לא דבר קל, אבל ישתדל, דבר שני, אדם ירבה בתפילה ויתחנן להקב"ה שיזכה לשמור את הפה. יש לנו את זה כבר בתוך התפילה, יש לנו בבוקר, ביהי רצון "שתצילני מלשון הרע", וגם "אלהי נצור לשוני מרע", סך הכל ארבע פעמים ביום! ויעשה לו בסידור שם איזה סימן שיכוון טוב שהוא ינצל מלשון הרע.

והנה אנחנו רואים שמושה רבנו התפלל על יהושע שלא יכשל בעצת המרגלים. וגם כלב הרגיש שהוא בסכנה איך הוא ניצל? הלך להתפלל בקברי אבות שהקב"ה יושיע אותו שלא יכשל, ואכן, ניצל. לכן כל יום אדם יכוון, ב"אלהי נצור לשוני מרע", וישים לב שבאמת הוא מתפלל מעומק הלב שינצל, מהעוון החמור הזה, ויתפלל מעומק הלב ובתחנונים להקב"ה שזוכה לשמור את הלשון. שהרי "אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו" - אדם לא יכול לעמוד בפני היצר הרע. לא יכול לעמוד. כל רגע הוא מנסה להכשיל אותנו. לכן, אדם צריך לעמוד בפרץ להזהר מאוד מהעוון החמור הזה.

למה הדבר דומה? אדם הולך עם בנו בדרך, והילד עשה איזה דבר לא טוב, מה אומר לו אבא שלו? חכה, נגיע לבית אתה תקבל את המנה שלך... למה רק בבית ולא עכשיו? כי בדרך זה לא זמן מתאים לעונש, לא מוכד. אבל אם ח"ו הילד עשה דבר חמור מאד, פה כבר האבא לא מתאפק, ומעניש מיד בדרך.

ככה אומר הקב"ה זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים "בדרך" - הפירוש זה היה בדרך, אפילו שהיו בדרך, הקב"ה לא חיכה עם העונש, אלא תקף ומיד ה' ישמור נצטרעה מרים. כי זה דבר חמור! אז כל זה אדם צריך לזכור בכל יום. וזה קצת מכניס אותנו למודעות.

אדם שזוכה ללמוד כל יום שתי הלכות בספר חפץ חיים זה שומר אותו, ואפילו שהוא לא כל כך הבין את ההלכה, או לא הבין עד הסוף, אבל זה נכנס לו למודעות. הוא יודע שצריך להזהר מלשון הרע. ואם בא איזה מישהו להתחיל לדבר איתו, הוא כבר נזהר. ואנחנו צריכים ללמוד לקח, כי המרגלים ראו ולא לקחו מוסר, אבל אנחנו רואים את כל זה, וגם את המרגלים, בודאי שניקח מוסר.

נגיעות ב'ת מודע' זה סכנה!

הזוהר הקדוש אומר, מה גרם למרגלים להיכשל בלשון הרע? כי המרגלים ידעו שכאשר יכנסו לארץ ישראל שזה כבר בחינה אחרת, הם כבר לא יהיו ראשי בני ישראל, יקחו להם את הכסא. הם כבר לא יהיו ראשי בני ישראל, הם יהיו רגילים.

הם לא אמרו את זה בפירוש, אבל בתת מודע זה גרם להם לראות את הכל לא טוב. ואדם צריך להזהר מאוד מהדבר הזה, זה נקרא בלשון רבותינו 'מידת הנקיות', שאדם הרבה הפעמים דן את המקרה לפי הנגיעות האישיות שלו. למשל הוא אומר מחליט שאדם מסוים הוא לא בסדר, למה החלטת שהוא לא בסדר? כי פעם היה לו איתו איזה מריבה, אז הוא כבר לא בסדר. מי אמר שאתה צודק? אולי הוא צודק. אז מה אם פעם התווכחת איתו, אז מה אם היה לך סכסוך איתו. זה טבע האדם אם הוא לא עובד על עצמו שהוא רואה לפי הנגיעה האישית שלו.

ואת זה הזוהר מגלה לנו, שהנגיעה של המרגלים הובילה אותם להסתכל על הכל בצורה שלילית. כי הם לא עמדו בנסיון הזה. כמובן שמי אנחנו שנדבר על ראשי בני ישראל, זה דברי רבותינו, כנראה היה משהו דק, לפעמים בין מצוה לעבירה ההבדל הוא כקוצו של יוד.

ככה נעשה קידוש ה' בשולחן שבת!

החפץ חיים אומר מה זה: "שומר פיו ולשונו" - זה כמו אדם ששומר כפשוטו, תראו אדם עכשיו נותנים לו חברת שמירה, אומרים לו שמע, זה השטח שלך, כל הבית ספר הזה אתה צריך לשמור שחם ושלום לא יבוא איזה מחבל, שלא יבואו אנשים. מה הוא צריך לעשות? לא רק ישב בכודקה שלו וזהו. אלא צריך להיות עירני, להסתכל טוב בפתח, מידי פעם להסתובב סביב הגדר לבדוק שהכל בסדר, יבחן את השטח כל הזמן, ואם יראו אותו מנמנם, יפטרו אותו, יגידו לו: "איזה מן שומר זה?!". ככה אומר החפץ חיים, זה הפירוש שומר פיו ולשונו, אדם כל הזמן צריך להיות דרוך מה הוא מוציא מהפה, זה לא מה שאתה רוצה אתה מוציא מהפה שלך. אדם צריך לשמור את הפה. שומר זה שומר.

ואם הוא שומר פיו ולשונו - שומר מצרות נפשו. החפץ חיים מביא בהקדמה את הזהרה הקדושה, שאומר, שאדם שמדבר לשון הרע אז ניתן רשות למקטרג לדבר לשון הרע, ואם אדם מדבר פה דברים לא טובים, גם המקטרג העליון פותח את הפה. אומר להקב"ה תראה מה הילדים שלך עושים, תראה איזה עבירות, אבל כל זמן שפה לא מדברים לשון הרע, הקב"ה סותם לו את הפה. לא שומע אותו.

אדם שמדבר לשון הרע הוא לא רק מציק ומזיק לאותו אחד שהוא דיבר עליו, אלא הוא מזיק לכל העולם. עשית בלאגן בכל העולם, כי עכשיו ניתן רשות למקטרג העליון לדבר. ה' ירחם.

וכן להיפך במידה טובה, אדם שמדבר סגוריה, כמה הקב"ה שמח שאדם מלמד סגוריה על בניו, ואז גם כן למעלה מסנגרים על עם ישראל. אם אדם מסתכל בצורה חיובית, ודן לכף זכות את השני - גם מן השמים מידה כנגד מידה דנים לכף זכות את עם ישראל. הכל תלוי בנו, בכל יחיד ויחיד!

אם אדם קם בשולחן שבת ואומר שקט, אל תדברו פה לשון הרע, בפרט בעל הבית שהוא אחראי, "לא רוצה שתדברו פה לשון הרע", זה גורם קידוש השם, גורם לילדים שלו שיעריכו מה זה פה, אבל אם נותן לילדים שידברו על זה ועל זה והשולחן שבת...

השאלה יצאה מפי הרב לפני היהודי חוורו כסיד

היה פעם יהודי אחד שבא לאדמו"ר מגור הוא בא אליו ומספר, שלפני חודשיים אשתו נפלה, ונסעו לבית חולים כמה ימים, רופאים, ניתוחים, ובעיות. אחרי חודש, אחד הבנים שלי גם כן עשה איזה תאונה, עוד פעם בית חולים, עוד פעם אחיות, ניתוחים, צרות, הוצאות, ולפני יומיים הבת שלו גם כן נפלה במדרגות והתהפכה, נקרע לה כל הלסת, צריך ניתוחים, והוא בוכה ובוכה על רוע גורלו.

אומר לו האדמו"ר: "כמה זמן אתה עושה סעודת שבת?", אומר לו: "אצלנו זה שעתים שלש סעודת שבת", אומר לו האדמו"ר: "שעתים שלש אוכלים? כמה אדם יכול לאכול? כמה אפשר לדחוף?" והיהודי השיב: "יושבים, מדברים, שמחים, פיצוחים, פירות". אומר לו הרבי: "ומה מדברים?" השאלה יצאה מפי הרבי לפני היהודי חוורו כסיד, למה? כי באמת הם היו מה שנקרא "מנתחים אנשים", פלוני הוא ככה, והשכן הזה ככה, והפלוני הזה... ה' ישמור.

אמר לו הרב, "ה' ירחם, זה כנראה ניתוחים כנגד ניתוחים, תקבל עליך לא לדבר על אנשים, ויהיה לך רפואות". וככה עשה. והתחיל בשלחן שבת חידונים לפרשת שבוע, לומדים על השולחן ספר האוצר.. אמר לכולם: "לא מדברים פה דיבורי חול בשולחן שבת". ובאורח פלא מאותו יום הכל התרפא והתהפך לטובה.

כמה חמור להכתים ציבור

זה הכוונה "מוות וחיים ביד הלשון". אדם לפעמים לא יודע, מה מאיפה באות אליו הצרות, אבל באמת על ידי הלשון הרע, הוא גורם לפתוח את פה המקטרג העליון וכועסים עליו בשמים, למה הוא עושה ככה בעם ישראל?

הנה אנחנו רואים מוסר גדול מישעיה הנביא שאמר: "בתוך עם טמא שפתיים אנכי יושב". הוא היה נביא של עם ישראל. הוא היה צריך להגיד להקב"ה מה קורה, אבל לפי מעלתו הקפידו עליו משמיים על שאמר ככה על עם ישראל, לכן מיד כתוב: "ויעף אלי אחד מן השרפים ובידו רצפה ויגע על פי", מיד ה' ישמור הוא קיבל עונש. כי הקב"ה לא אוהב שמדברים על עם ישראל.

ורבותינו אומרים ה' ישמור שמנשה הנכד שלו הרג את ישעיה, וישעיה ברח ממנו, אמר שם קדוש ונכנס בתוך גזע של עץ, שלא ימצאו אותו, אבל מה קרה? הוא נכנס בתוך הגזע אבל הציצית שלו בצבעה מהעץ, ואז מנשה הבין שהוא נמצא שם בפנים, ה' ירחם, לקח מסור וניסר את העץ. הרג את הסבא שלו. ה' ישמור. אבל איפה הוא פגע בו? בפה! ה' ירחם. עד כדי כך.

כמה אדם צריך להזהר לא לדבר על ציבור. לא להכליל, אלא ידבר רק דברים טובים. ילמד סגוריה. וכאשר אדם מדבר טוב על אנשים, גם המסנגר העליון מדבר דברים טובים בזכותו, ועם ישראל ניצולים בזכותו מצרות.

החפץ חיים היה מדבר הרבה!

כמה אדם יכול לפעול בכח של הפה שלו, הפה של האדם זה מכונה מהירה, אדם יכול להשתמש לטוב, ויכול ח"ו להשתמש ללא טוב, אם אדם ינצל את הפה שלו הוא יכול להגיע לפסגות, כל רגע שיש לו פנוי יגיד דברי תורה.

הרי מה היה המעלה של החפץ חיים? מעידים עליו שכל היום הוא היה מדבר, זה לא שהיה סוגר את הפה שלו וזהו, זה לא החכמה, אלא כל היום הוא היה מדבר, אבל מה הוא מדבר? דברי תורה, דברים טובים, כל היום, אבל לא לשון הרע. זה החכמה הגדולה. אדם יפתח את הפה, ישתמש בפה, יש לך מכונה כזאת טובה, תשתמש בה.

פסק דין שונה לחייטים העצלנים

יש לחפץ חיים ספר שנקרא "זכור למרים". חוץ מספר חפץ חיים, גם הספר הזה מדבר על הענין הזה של זכירת מעשה מרים הנביאה.

והיהודי השיב: "יושבים, מדברים, שמחים, פיצוחים, פירות". אמר לו הרבי: "ומה מדברים?" השאלה יצאה מפי הרבי לפני היהודי חוורו כסיד

ומדבר שם על הכח של הפה, ומביא על זה משל נפלא: היה איזה מלך אחד שהחליט לקראת יום העצמאות של המדינה שלו, יום עצמאות 40, הוא רצה שלכל החיילים יהיו מדים חדשים בצבע מסוים עם כל מיני צורות שהוא רצה, וכולם יעמדו במסדר ויהיה משהו, טקס יפה.

